

AVOCATUL NICOLAE DIMANCEA (1838-1921) DIN PITEȘTI, MILITANT PENTRU UNIRE ȘI INDEPENDENȚĂ*)

Juristul și omul politic Nicolae Dimancea în îndelungata sa existență a participat cu fermitate și dinamism la marile evenimente istorice din epoca modernă a României. În epoca actuală, îndeosebi după al II-lea război mondial, pentru aproape toți concetățenii și pentru foarte mulți istorici este o personalitate necunoscută sau prea puțin cunoscută, chiar și atunci când numele lui apare deseori în publicistica eminesciană. Din aceste considerente în articol ne-am propus să prezentăm succint date și aspecte semnificative din tumultuoasa lui viață.

Date biografice personale și familiale¹

N. Dimancea s-a născut în fostul orașel Cerneț (ulterior integrat în orașul Turnu Severin), județul Mehedinți, în anul 1838. În unele tipărituri s-a trecut, ca localitate natală, orașul Strehaia din același județ. A decedat în orașul Pitești la 6 decembrie 1921. În calitate de martor la scrierea unor acte în registrele de stare civilă, N. Dimancea a declarat o etate diferită, care nu concordă cu anul oficial al nașterii, înregistrat și în documentele existente la Camera Deputaților, adică 1838. Până la data actuală nu s-a putut stabili documentar dacă N. Dimancea făcea parte din neamul familiilor Dimancea de la Pitești. Unele informații orale au confirmat parțial numai

*) Paul I. Dicu *Avocatul N. Dimancea din Pitești, militant pentru Unire și Independență*, comunicare prezentată la sesiunea Muzeului Județean Argeș, la 6-7 noiembrie 2000.

a) George D. Nicolescu și Albert Hermely, *Deputații noștri...*, București, Edit. Librăriei Carol Müller, 1896, p. 96-97; b) George D. Nicolescu, *Parlamentul Român...*, București, Edit. I.V. Sococ, 1903, p. 362-364; c) Lucian Predescu, *Enciclopedia Cugetarea...*, București, 1940, p. 270; d) *Bibliografia românească modernă (BRM)*, vol. III, Edit. Științifică și Enciclopedică, Societatea de Științe Filologice din R.S.R., București 1989, p. 613; e) M. Braniște, *Schitul Buliga*, în „Mitropolia Olteniei”, XVIII, nr. 1-2, Craiova, p. 49; ASP, Id. Primăria Pitești, d. 9 și 41/ 1832 - tutela casei defunctului Dimancea; Ibidem, d. 7 / 1893-1894, f. 8 - locul cedat primăriei de răposata Maria Dimancea. Nu au fost găsite documente din care să reiasă gradul de rudenie între Radu Dimancea, Maria Dimancea și N. Dimancea.

existența unor relații de rudenie. Un înaintaș al familiilor Dimancea din reședința argeșeană s-a numit Radu Dimancea (Dimache). Acesta, în secolul al XVIII-lea, a anunțat la Mitropolia de la București moartea lui Martin Buliga, decedat în ziua de 17 februarie 1753. Buliga era ctitorul bisericii și al schitului, care i-a purtat numele, existent pe terenul pe care s-a construit la finele secolului al XIX-lea Palatul Prefecturii Argeș, astăzi sediul Muzeului Județean Argeș din Pitești.

N. Dimancea a învățat în pensioanele Monti și Schewitz, apoi la Colegiul „Sf. Sava” din București. Tot aici a urmat și absolvit cursurile juridice. Pentru documentare și perfecționare a efectuat călătorii în centrul și vestul Europei. Înainte de anul 1862 s-a stabilit în Pitești, unde a practicat avocatura. S-a căsătorit cu Ecaterina (Caterina, Tinca), fiica lui Alecu Furduescu și a Anei Furduescu, născută Brătianu. Al. Furduescu era un descendent al vechilor familii de boieri din Țara Românească, originari din Furduești, județul Argeș. Documentele atestă un boier Furdui, spătar la anul 1468. Ana (Anica) Brătianu era fiica lui Constantin (Dincă) Brătianu și sora fraților Dumitru și Ion C. Brătianu. În acest fel N. Dimancea, prin alianță, adică indirect, a devenit nepot de soră al celor doi mari oameni politici (v. schema descendenților lui Dincă Brătianu de la finele articolului).

În familia lui N. Dimancea s-au născut următorii copii²: 1) Maria-Viorica N. Dimancea (9 august 1862, Pitești - ?), căsătorită în Pitești cu Elie G. Protopopescu din București, la 13 martie 1883; 2) Ion N. Dimancea (6 decembrie 1864, Pitești - ?), absolvent al Șc. prim. b. nr. 1 din Pitești (cl. a IV-a, 1874-1875); 3) Gheorghe N. Dimancea (3 aprilie 1865, Pitești - 16 aprilie 1865, Pitești); 4) Alexandru N. Dimancea (25 mai 1866, Pitești - 6 august 1891, Pitești), absolvent al Șc. prim. b. nr. 1 din Pitești (cl. a IV-a, 1877-1878, coleg de clasă cu viitorul general C. Christescu), sublocotenent în Reg. 2 Roșiori, necăsătorit, mort prematur, la numai 25 de ani; 5) Helena N. Dimancea (31 martie 1868, Pitești - ?). Căsnicia lui N. Dimancea cu nepoata fraților Brătianu nu a fost fericită. Sabina Cantacuzino (fiica lui I. C. Brătianu) în volumele sale memorialistice nota: „... Pe cea mică [Ecaterina, Caterina, Tinca] a dat-o lui N. Dimancea, pe care Tinca singură și-l alesese și de care toată viața ei a voit să divorțeze, până în sfârșit a și divorțat, părăsită de dânsul”³.

Activitatea profesională. Nicolae Dimancea a fost unul dintre cei mai competenți avocați din județul Argeș, fiind solicitat de foarte mulți cetățeni autohtoni și din alte județe, inclusiv din București. Era considerat specialist în litigiile referitoare la proprietate și în soluționarea unor probleme juridice complicate. Uneori, în lipsa procurorilor, era invitat să ocupe fotoliul Ministerului Public, datorită pregătirii temeinice și experienței acumulate pe parcursul anilor⁴. Deși Dumitru C. Brătianu avea

² Arhivele Statului Pitești (ASP), Registrele de stare civilă din anii 1862-1868, orașul Pitești; Matricolele Școlii primare nr. 1 b. din Pitești pe anii școlari 1874-1875 și 1877-1878.

³ Sabina Cantacuzino, *Din viața familiei Ion C. Brătianu*, vol. I, Edit. Albatros, București 1993, p. 11. Într-un document referitor la examenele de fine de an școlar 1879-1880, în comisia, alcătuită de către Consiliul orașenesc Pitești, pentru participare la examinarea obiectului „lucru de mână”, figurează și Zoe N. Dimancea, împreună cu alte doamne. Ar reieși că avocatul N. Dimancea s-a recăsătorit. (ASP, fd. Primăria Pitești, d. 2/1880.

⁴ Informații obținute de la prof. C. Albu și prof.-av. Stelian Rădulescu (deputat, senator), ambii de la Liceul „I. C. Brătianu” din Pitești (v. A.S.P., Reg. st. civ. născuți Pitești, hot. Trib. Argeș, din 19 sept. 1867, trecută în registru, f. 79 v.)

posibilitatea să angajeze avocați reputați din Capitală, totuși pentru procesele cu frații săi a apelat la N. Dimancea, așa cum au procedat și alți Brătieni sau alți mari moșieri și negustori⁵.

La instituțiile juridice din Pitești (tribunal, judecătoria) pe o perioadă de peste o jumătate de secol, a cunoscut și conlucrat cu prestigioși președinți de tribunal, judecători, procurori și avocați: viitorii profesori univ. dr. Andrei Rădulescu (viitor membru și președinte al Academiei Române, prim-președinte al Înaltei Curți de Casație, propus rezident regal după 1927), Emanoil A. Antonescu (membru al „Junimii”, dramaturg), Eugen I. Melik (viitor secretar al Camerei Deputaților), Istrate N. Micescu (avocat la Pitești în anii 1905-1907, viitor ministru), Constantin Rădulescu (n. București, 1872 - 1938, dr. în drept la Bruxelles, viitor titular al catedrelor de criminologie de la facultățile de drept din București și Cernăuți, decan și rector la Univ. din Cernăuți), Ștefan Chicoș, Gheorghe Gh. Volenti (magistrat și scriitor); Ion N. Angelescu (viitor ministru și rector al Academiei Comerciale), scriitorul Ion Al. Brătescu-Voinești (viitor membru al Acad. Române), Victor Parhon, Dumitru I. Diaconescu (viitor procuror general), P.P. Poni, Ion Al. Vasilescu-Valjan (dramaturg, viitor director al Teatrului Național din București și director general al teatrelor, om politic), N. Nanu, N. Balotă, Mihail Negulescu, N. Măldărescu, Theodor Socolescu, C. Lerescu, Daniel Chirișescu, Toma Trifonescu, Ion P. Comăneanu, Mihail Manolescu, Ion I. Rădulescu, Ion I. Purcăreanu, Mihail Oromolu (viitor ministru), C. Homoriceanu, Gh.T. Urianu, N. T. Grigorescu, C. G. Rătescu (viitor consilier la Înalta Curte de Casație, inspector al Curților de Apel, președinte al unei secții la Înalta Curte de Casație, secretar general la Ministerul de Justiție), Al. Fostiropol, Fotin Enescu (viitor ministru), Barbu Brezeanu, Dumitru Ap. Aricescu, I. Condeescu, C. Numian, N.D. Popescu, N. Ioanicescu, Al. Dancovici, Ernest Paximade, N. Brânzeu, Mihail Mihăileanu, Onoriu Bănescu ș.a. Mulți dintre cei menționați mai sus au îndeplinit importante funcții juridice, politice și administrative (deputați, senator, prefecți, inspectori administrativ, primari etc.)

Activitatea politică⁶. N. Dimancea s-a remarcat printr-o amplă și permanentă activitate politică. Încă din etapa studiilor, mai ales în anii 1856-1857, s-a aflat în fruntea grupului de colegi care a participat la numeroase manifestații populare în București. În anul 1858 a aderat la gruparea liberală radicală condusă de Ion C. Brătianu (1821-1891) și C. A. Rosetti (1816-1885). În preajma Unirii din 1859 s-a pronunțat împotriva unor măsuri antiunioniste luate de caimacamii Emanoil Băleanu, Ion Manu și Ioan Al. Filipescu. Cu entuziasm și energie a susținut candidatura lui Al. Ioan Cuza la tronul Țării Românești. În zilele istorice de 22-24 ianuarie 1859, pe Dealul Mitropoliei, N. Dimancea împreună cu ziaristul, istoricul și traducătorul piteștean Ioan G. Valentineanu (1834-1898), ziaristul și scriitorul oltean N.T. Orășanu (1833-1890), cu doi reprezentanți ai familiilor Goleșcu - Al. Goleșcu și C. Racoviță (1830-1891), cu avocatul C.T. Grigorescu (1824-1903), născut în Pitești, revoluționar în 1848, stabilit în Ploiești, „cel mai cinstit primar al orașului Ploiești”, ș. a. , a mobilizat populația Capitalei și țărănimea din localitățile învecinate să acționeze

⁵ A.S.P., fd. Trib. jud. Argeș, d. 1 și 7/1872; d. 2 și 3/1874.

⁶ Supra, nota 1, pct. a, b; c. Pentru avocatul C.T. Grigorescu, v. N.I. Simache, în „Studia et acta Musei N. Bălcescu”, Bălcești pe Topolog, 1969, p. 171-175.

puternic, insistent pentru a determina pe deputații nehotărâți sau pe opozanți să voteze pe Cuza ca domnitor al Munteniei. Este inadmisibilă omiterea în lucrările de istorie modernă a contribuției avocatului piteștean Nicolae Dimancea la reușita acțiunilor întreprinse în zilele de 22-24 ianuarie 1859. Istoricii au reținut numele ziaristului N.T. Orășanu și datorită faptului că este autorul broșurii intitulată *O pagină a vieții mele sau 22,23 și 24 ianuarie 1859*, tipărită la 1861 în București; de asemenea, numele ziaristului piteștean I.G. Valentineanu, autorul lucrării *Alegerea, detronarea și înmormântarea lui Cuza Vodă 1859, 1866, 1873*, București, 1898.

După unire N. Dimancea a avut un comportament politic oscilant, imprevizibil, uneori contradictoriu. Pentru a contracara unele reforme instituite prin „lovitura de stat de la 2 mai 1864” inițiază o mișcare opoziționistă. A fost arestat și, după un timp, eliberat. În anul 1866 a făcut parte din conspirația împotriva lui Cuza, fiind delegat pentru județele Argeș și Muscel. La începutul domniei lui Carol, fiind acuzat de conspirație antimonarhică, guvernul conservator a dispus arestarea avocatului piteștean în anul 1869.

La Pitești, în primăvara anului 1870, în timpul alegerilor organizate de guvernul condus de Costache Manolache Epureanu, s-au produs incidente foarte grave. Unii reprezentanți ai alegătorilor conservatori, nemulțumiți de componența biroului electoral, au asediat pe reprezentanții liberali, conduși de N. Dimancea, aflați într-o sală de clasă din clădirea bisericii Mavrodolu. A fost adusă armata care a încercat să restabilească ordinea în curtea bisericii. Conservatorii au atacat pe ostași cu lemne. În urma somațiilor regulamentare au deschis focul. Tulburările electorale s-au soldat cu 21 de morți și 28 de răniți⁷. N. Dimancea, cu haina străpunsă de gloanțe, acuzat de provocarea unui război civil, a fost arestat și închis la Pitești, apoi la Rm. Vâlcea. După o detenție preventivă de aproape opt luni, la 22 decembrie 1870 a fost achitat de jurații vâlceni. Mulți cetățeni piteșteni și vâlceni, în cele trei zile cât a durat procesul, au demonstrat pe străzi și în jurul tribunalului. Din unele informații a reieșit că N. Dimancea a participat la pregătirile mișcării antidinastice din august 1870, declanșată la Ploiești de către Al. Candiano - Popescu, care ar fi trebuit să înceapă și în alte orașe, la data stabilită. Ion C. Brătianu, fiind acuzat că a inițiat și a condus „din umbră” această diversiune politică, a fost arestat, adus la Pitești și închis la Câmpulung Muscel. La proces, jurați l-au achitat⁸.

N. Dimancea s-a bucurat de încrederea electoratului argeșean timp de mai multe decenii, alegându-l deputat de Argeș în toate legislaturile din perioada anilor 1870-1888, cu întrerupere de la 1888-1895, în colegiile I, II, III. A fost reales deputat în noiembrie 1895 și martie 1901.

Este interesant să arătăm marea popularitate a avocatului piteștean preferințele și simpatiile alegătorilor argeșeni pentru candidatul lor, manifestate cu pregnanță în anul 1870, înainte de, în timpul și după confruntarea de la biserica Mavrodolu din Pitești. În ziua alegerilor, conservatorii au urmărit arestarea lui N. Dimancea, candidat

⁷ a) *Istoria României*, IV, Edit. Academiei, București, 1964, p. 552; b) *Istoria parlamentului și a vieții parlamentare din România până în 1918*, Edit. Academiei, București, 1983, p. 191 (cf. „Pressa”, nr. 118, București, 31 mai 1870, p. 462); c) D. G. A. S. *Pitești. Mărturii documentare*, I, București, 1988, p. 305 (cf. „Meseriașul Executor”, nr. 10, București, 11 februarie 1915).

⁸ Pentru „Revoluția și Republica de la Ploiești”, v. „Magazin Istoric”, nr. 9/1972, p. 19 și urm.

la colegiul II. A doua zi după incidentul sângeros au avut loc alegerile pentru colegiul țărănesc. Deși N. Dimancea era închis, totuși populația l-a ales deputat la acest colegiu „cu o majoritate zdrobitoare”. Mandatul de deputat a fost infirmat, dar electoratul l-a reales cu un număr și mai mare de voturi, cu toate măsurile violente și presiunile guvernului. În anii 1876-1888 a îndeplinit de mai multe ori misiunea de vicepreședinte al Camerei Deputaților.

Ca deputat a prestat o activitate fructuoasă. Orator apreciat, intransigent, bine pregătit și orientat din punct de vedere politic, N. Dimancea a fost realmente puttrătorul de cuvânt al P.N.L. și al lui Ion C. Brătianu în Parlamentul României. Exigentul și diplomatul Ion C. Brătianu l-a stimat și apreciat pentru calitățile sale, neținând seama de rudenie și de conflictele lui familiale (a înțeles că nepoata Tinca era principala vinovată). N. Dimancea s-a străduit să rezolve cu luciditate și realism marile și dificilele probleme aflate în programul sesiunilor și ședințelor.

Consecvent și combativ, a fost unul dintre inițiatorii proclamării independenței de stat a României la 9 mai 1877 și s-a pronunțat pentru participarea armatei noastre la războiul ruso-turc din Peninsula Balcanică. Se știe că nu toți deputații și senatorii au susținut încheierea alianței cu Imperiul Rus și cu participarea la războiul din sudul Dunării. Unii parlamentari considerau că independența statală trebuie să fie obținută pe cale pașnică, prin tratative cu Imperiul otoman. Dintre aceștia amintim pe Dumitru Brătianu care se temea de expansiunea și de diplomația rusească. Și alți cetățeni gândeau în mod similar, inclusiv ziaristul M. Eminescu.

În ședința Camerei din 29-30 aprilie 1877, N. Dimancea inițiază o propunere susținută și de alți deputați, prin care se cerea ca „suma de 914000 lei ce figura în buget ca dare către Poartă, se șterge de la acel capitol și se afectează la cheltuielile pentru întreținerea armatei”⁹. N. Dimancea a condamnat atentatul din 2 decembrie 1880 împotriva lui Ion C. Brătianu, în ședința din 3 decembrie 1880. Generalul Gh. Magheru (1804-1880), fruntaș al revoluției de la 1848, deputat de Dolj, la colegiul I, a decedat în ziua de 23 martie 1880, în camera hotelului Dacia (fostul han Manuc). A doua zi Camera Deputaților a ținut o ședință de doliu. C.A. Rosetti a omagiat personalitatea generalului. N. Dimancea a propus doliu național de trei zile, iar Gr. Heliade a cerut ca cheltuielile de înmormântare să fie suportate de stat. Propunerile au fost adoptate și s-a hotărât ca deputații să asiste în corpore la înmormântare¹⁰.

Cu toate că se considera republican pe plan ideologic, totuși, ținând seama de împrejurări, de situația politică internă și externă, a votat pentru proclamarea regatului în 1881 și pentru constituirea domeniilor coroanei. De asemenea a susținut revizuirea constituției în 1883-1884 și a insistat pentru pregătirea și promovarea tineretului în funcții de conducere, la toate nivelele și în toate domeniile, inclusiv în parlament și guvern. Temperament sangvinic, inamic al compromisurilor, Nicolae Dimancea într-o ședință a Adunării Deputaților, nefiind de acord cu un compromis propus de conservatori însă acceptat de I. C. Brătianu și C. A. Rosetti, în plenul Adunării, a

⁹ Supra, nota nr. 1, pct. b, p. 299; Ion Gh. Șendrulescu, C. A. Rosetti- militant de seamă al luptei pentru unitatea și independența națională, în „Studii și Articole de Istorie” (SAI), LI - LII, București, 1985, p. 85-94.

¹⁰ Paul Cernovodeanu și Marian Ștefan, *Integral și modestul cetățean Gheorghe Magheru*, în „Magazin istoric”, XIV, nr. 3 (156), București, martie 1980, p. 33.

strigat: „V-ați legat cu conservatorii! Ați devenit disidenți și am rămas singur eu național-liberal! Să trăiască Republica!“ (vezi nota nr. 1, pct. b, p. 364).

De săgețile criticilor nu a fost scutit, trimise fiind de colegii parlamentari, de ziariști și de alți cetățeni sau de către instituții, societăți etc. M. Eminescu, redactor al ziarului conservator „Timpul“, a criticat de multe ori guvernele liberale, pe liderii P.N.L. și pe alți politicieni, îndeosebi pe piteștenii Ion C. Brătianu, N. Dimancea și Ion C. Fundescu (1836-1904). Într-un articol din 21 mai 1883 afirma: „Cine cunoaște, de exemplu, pe acest Dimancea, foarte mărginit și foarte impertinent, care nu pricepe nimic și s-amestecă în toate, care nu-și datorește cariera sa decât împrejurării că e nepot al d-lui Brătianu....“¹¹. Se înțelege că Eminescu avea obligația de a apăra interesele conservatorilor, folosind un limbaj polemic, specific gazetelor editate de partidele politice.

Un limbaj similar, însă mai ponderat și decent, a utilizat și N. Dimancea în cuvântările și interelările sale ca deputat, propagandist liberal și publicist. A scris și tipărit articole în presa locală și centrală. În Pitești a făcut parte din comitetele de direcție și de redacție ale gazetelor liberale (de exemplu, membru în comitetul de direcție al publicației „Gazeta Argeșului“. Organ al P.N.L. Pitești, 6 mai - 27 iunie 1899. 2 pe săptăm., împreună cu avocații N.T. Grigorescu, Mihail A. Manolescu, Ion N. Radileanu).

În unele tipărituri se afirmă că N. Dimancea a fost primar al orașului Pitești și prefect al județului Argeș. Până la această dată nu am găsit documente care să confirme îndeplinirea acestor funcții politico-administrative¹².

Activitatea socială și cultural-patriotică. N. Dimancea a colaborat cu forurile administrative orășenești și județene, cu unitățile economice și financiare, cu instituțiile de învățământ și cultură, cu diferite asociații, societăți etc. A fost ales membru în consiliul orășenesc și județean. La solicitarea primăriei orașului Pitești, a consiliului local, împreună cu ceilalți parlamentari de Argeș, a intervenit pentru transformarea gimnaziului, înființat în 1866, în liceu, în anii 1894-1897.

A participat la activitățile organizate de secțiunile și filialele unor societăți cultural-patriotice: Ateneul Român (1866), Societatea „Carpați“ (1882), Liga Culturală (1891) ș.a. Împreună cu avocatul Ion I. Rădulescu (1853/4-1899), profesor de istorie la gimnaziul din Pitești, deputat, primar al orașului Pitești în anii 1883-1884, tatăl actriței Fany Rebreanu, soția scriitorului, și al prof. Maria Sorbul, soția dramaturgului, a înființat și condus secțiunea argeșeană a Societății „Carpați“. Societatea „Carpați“ urmărea eliberarea provinciilor românești Transilvania, Crișana, Maramureșul Banatul și Bucovina aflate sub stăpânirea Imperiului austro-ungar, chiar și pe cale armată¹³. Numele celor doi conducători ai secțiunii argeșene apar în documentele autorităților austro-ungare, care urmăreau în permanență activitatea acestei societăți¹⁴.

¹¹ Mihai Eminescu, *Opere*, vol.13, ed. Perpessicius, Edit. Academiei, București, 1985, p. 266. Pentru N. Dimancea, v. indicii de la toate volumele care se referă la publicistica lui Eminescu.

¹² Supra, nota nr. 1, pct. a, b; I. Cruceană, C. Dobrescu - Argeș, în „Secera și Ciocanul“, XVI nr. 3887, Pitești, 6 noiembrie 1966, p. 2 (N. Dimancea, prefect de Argeș ?).

¹³ Pentru istoricul Societății „Carpați“, v. Petre Dan, *Asociații, cluburi, ligi, societăți. Dicționar cronologic*, Edit. Șt. Enc., București, 1983, Iridenta română, p. 171-174.

¹⁴ Teodor Pavel, *Mișcarea românilor pentru unitate națională și diplomația puterilor centrale*, [I], (1878-1895), Edit. Facla, Timișoara 1979, p. 165, 196. În această lucrare (teza de doctorat a autorului) există unele

Dintre membrii secțiunii amintim pe înv. C. I. Dobrescu - Argeș de la Mușetești; colonelul Augustin Gorjan, comandantul Reg. 4 Dorobanți Argeș, cartograf renumit și autor de manuale; cpt. ing. Titus Dunca, în ultimii ani de viață administrator al Spitalului județean „I. C. Brătianu” din Pitești, numeroși profesori, institutori, juriști, preoți, ingineri, funcționari, militari, comercianți, proprietari ș.a. Subliniem că în Societatea „Carpați” au activat mari personalități din toate provinciile românești: Titu Maiorescu, B.P. Hașdeu, Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Ion Creangă, Nicolae Densușanu ș.a.

De asemenea, N. Dimancea a fost ales membru în consiliul de onoare al Societății Cooperative a Meseriașilor Români din Pitești, înființată la 17 august 1882 de către Dimitrie Butculescu. Din consiliu făceau parte Dumitru Brătianu; Ghenadie II, episcop de Argeș; colonel Al. Budișteanu, prefectul județului Argeș ș.a.¹⁵

A fost cooptat în comitetul de organizare al marilor festivități, consacrate împlinirii a cinci decenii de la revoluția din 1848, printre cele mai importante aniversări din țară. La 11 iunie 1894, cu prilejul adunării solemne, ținută în sala Teatrului Național din Pitești („Universala - Uklar), N. Dimancea a rostit o frumoasă cuvântare despre importanța revoluției și a propus să fie depuse coroane de flori pe mormintele Goleștilor și Brătienilor¹⁶.

În istoria literaturii române N. Dimancea va trebui să fie menționat atunci când se tratează problema genezei inegalabilei comedii „O scrisoare pierdută”, deoarece I.L. Caragiale a creat personajul său numit Farfuridi, având ca model pe avocatul piteștean. Amintim că dramaturgul, în anii 1882-1883, a îndeplinit funcția de revizor școlar al Circumscripției Argeș-Vâlcea, cu sediul în Pitești. Uneori a fost invitat să participe la întrunirile politice ale organizațiilor județene și orășenească a P.N.L. de către amicii săi, frații Ion și Toma Trifonescu, profesori și avocați. În aceste împrejurări a cunoscut

erori. De exemplu, atunci când autorul evidențiază activitatea unor secțiuni ale Societății „Carpați” confundă secțiunea prahoveană cu secțiunea argeșeană. Afirmă că secțiunea prahoveană din Ploiești „e cea mai activă” (p. 43), însă aceeași apreciere ar putea fi atribuită secțiunii argeșene, dacă autorul cunoștea informațiile din articolul intitulat *Momente din lupta iredentistă română din Transilvania în anii 1884-1887*, semnat de Matei Ionescu, publicat în revista „Studii”, nr. 3, București, 1967, p. 311-522. Din acest articol reiese că secțiunea argeșeană din Pitești avea o activitate foarte bogată.

Învățătorul Constantin I. Dobrescu- Argeș din Mușetești, jud. Argeș a activat în comitetul de conducere al secțiunii argeșene, însă nu a fost președintele pe țară al societății. Învățătorul argeșean a fost confundat cu profesorul de istorie C. C. Dobrescu, deputat, care a urmat la conducerea centrală a societății după plecarea lui Secășianu (C. C. Dobrescu funcționa ca profesor la colegiul „Sfântul Sava”). Regimentul 4 Argeș a fost o unitate de infanterie (dorobanți) cu sediul în orașul Pitești, jud. Argeș, și nu de vânători; o astfel de unitate s-a înființat la Pitești mai târziu. Colonelul August Gorjan a comandat regimentul din Pitești în două etape și a făcut parte din comitetul de conducere al secțiunii argeșene, președinți fiind avocații N. Dimancea și Ion I. Rădulescu. Ing. Titus Dunca, de asemenea, a fost cooptat în comitet. Satele Sălătruc, Vălsănești, Șuici ș.a. din județul Argeș nu se aflau pe granița dintre România liberă și Transilvania, ci într-un sector apropiat de hotarul existent atunci.

Aceste erori și cele care n-au fost menționate au apărut în unele lucrări (articole, teze de licență și de doctorat, lucrări pentru obținerea gradelor didactice, în lecții, prelegeri, conferințe, comunicări, monografii, etc. De multe ori am fost solicitat să intervin pentru clarificarea și completarea lacunelor din volumul amintit (v. Paul I. Dicu în *Contribuții la monografia Școlii Nr. 3 „Ion Pillai” din Pitești*, partea a II-a Edit. Pământul, Pitești, 1998, p. 78-79, 87, nota 132).

¹⁵ Supra, nota nr. 7, pct. c, p. 209-210.

¹⁶ *Anul 1848 în Principalele Române*, VI, București, 1910, p. XXXI- XXXIII.

pe avocatul N. Dimancea. I.L. Caragiale a definitivat capodopera sa în Pitești. În anul 1884 a avut loc premiera piesei pe scena Teatrului Național din București¹⁷.

N. Dimancea a încetat din viață la o vârstă înaintată, în ziua de 6 decembrie 1921, singur, bătrân și bolnav. În anul de deces s-a scris eronat că avea 95 de ani, așa cum au declarat cei doi martori, în loc de 83 ani¹⁸.

În semn de recunoștință și pentru a i se perpetua numele, unei artere de circulație din municipiul Pitești, în cartierul Găvana III, la propunerea noastră, i s-a atribuit denumirea de „Pasajul Nicolae Dimancea”¹⁹.

¹⁷ Colecția de „Monitoare Oficiale” din anii 1882,1883,1884; Șerban Cioculescu, *Caragialiana...*, Edit. Eminescu, București, 1974, p. 199-203; idem *Viața lui I.L. Caragiale*, Edit. Eminescu, București, 1977, p. 80-89; idem, *Viața lui I.L. Caragiale*, Edit. Minerva, București, 1986, p. 116-126, 211-212; Paul I. Dicu *Contribuții la istoria teatrului din Pitești* (4), în rev. „Argeș”, nr. 6, Pitești, 1988, p. 13; idem, *Visul nostru secular a devenit realitate* [societăți culturale argeșene în favoarea Unirii din 1918], în rev. „Argeș”, nr. 2, 1989, p. 5; idem *Caragiale, revizor școlar la Pitești*, în gazeta „Concret”, nr. 76, Pitești, 6-12 mai 1992, p. 4; idem, *Teatrul Național din Pitești - 140 de ani de la înființare*, în „Concret”, nr. 102, Pitești, 4-10 noiembrie 1992, p. 4; idem, *Ștefan Gh. Chicoș (1881-1963)*, „Concret”, nr. 113, Pitești, 10-16 februarie 1993, p. 4, (partea I) și nr 114, 17-23 februarie 1993, p. 4 (partea a II-a); idem, I.L. Caragiale revizor școlar la Pitești, în *Contribuții la Monografia Școlii Nr. 3 „Ion Pillat” din Pitești*, partea a V-a, Edit. Pământul, Pitești, 1998, p. 26-27, 29, 81, 235-239.

¹⁸ Primăria municipiului Pitești, Serv. st. civile, Reg. pt. morți pe anul 1921, act. nr. 458 / 7 dec. 1921 (a decedat în ziua de 6 decembrie 1921).

¹⁹ Hotărârea Consiliului Local Municipal Pitești nr. 47/ 07.04.1998 (pasaj situat între str. Carol Davila - fosta stradă a Sanitarilor - până la intersecția cu str. G. Ștephănescu).

**DESCENDENȚII FAMILIEI DINCĂ BRĂȚIANU (1788-1844)
DIN PITEȘTI**

